

„Zabytki techniki krajów wyszehradzkiej czwórki”

Publikacje. Ostatni tom wspólnego przedsięwzięcia wydawniczego

Ukazał się czwarty tom wydawnictwa albumowego, prezentującego najważniejsze z technicznego i technologicznego punktu widzenia obiekty, które można zakwalifikować jako zabytki techniki sztuki inżynierskiej w krajach Grupy Wyszehradzkiej (V-4).

Kontynuując historyczne kontakty między Polską, Czechami i Węgrami (zjazd królów tych trzech krajów w 1335 roku na zamku w Wyszehradzie) z inicjatywy prezydenta Węgier Árpada Gonca, w 1991 roku powtórnie na zamku w Wyszehradzie spotkali się prezydenci i premierzy Węgier, Polski i Czechosłowacji, inaugurując działalność Grupy Wyszehradzkiej. Po utworzeniu w 1992 roku

Czech i Słowacji powstała ostatecznie tzw. Czwórka Wyszehradzka (V-4).

W 1994 roku rozpoczęła się także współpraca pomiędzy organizacjami budowlanymi (izbami i związkami) grupy V-4. Od tego czasu odbywają się co roku kolejne spotkania tych organizacji, zawsze w innym kraju. W dniach 7 - 11 października 2010 roku odbyło się już siedemnaste spotkanie, tym razem w Zuberku na Słowacji, a jego organizatorami były Słowacka Izba Inżynierów Budownictwa (SKSI) i Słowacki Związek Inżynierów Budownictwa (SZSI).

Jednym z przykładów współpracy pomiędzy organizacjami budowlanymi krajów grupy V-4 jest seria książek „Zabytki techniki krajów wyszehradzkiej czwórki”. Z inicjatywy Czeskiej

Izby Autoryzowanych Inżynierów i Techników Budownictwa (CKAIT) w 2000 roku wydano pierwszy tom albumu przedstawiającego po sześć obiektów – zabytków techniki każdego z czterech krajów grupy V-4.

W 2004 roku wydawcą drugiego tomu książki była Węgierska Izba Inżynierów (MMK).

Kolejny trzeci tom publikacji został wydany przez stronę polską (PZITB i PIIB), a jej prezentacja odbyła się we wrześniu 2007 roku w Krakowie, w czasie uroczystego otwarcia nowej siedziby Małopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

Wydawcą obecnego czwartego tomu książki jest Słowacka Izba Inżynierów Budownictwa (SKSI) i Słowacki

Dokończenie na str. 24

„Zabytki techniki krajów wyszehradzkiej czwórki”

Dokończenie ze str. 23

ki Związek Inżynierów Budownictwa (SZSI), a jej oficjalny debiut odbył się w czasie spotkania organizacji budowlanych Grupy Wyszehradzkiej w Zuberu.

W książce przyjęto podobny układ redakcyjny jak w poprzednich trzech tomach. Każdy z krajów przedstawił po sześć kolejnych obiektów – zabytków techniki, które ze względu na swój często unikatowy charakter stanowią dzieła inżynierskie i zasługują na szczególną uwagę. Każdy obiekt opisany jest w czterech językach krajów V-4 oraz dodatkowo w języku angielskim. We wstępie redaktor naczelny wydania Vladislav Kohút ze Słowacji nawiązuje do „Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego”. W tym roku na Słowacji poświęcone są one postprzemysłowym zabytkom techniki, a ich celem jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na historyczne dziedzictwo dzieł techniki i obiektów przemysłowych. Według tzw. Karty Tagilskiej, przyjętej na XII Kongresie Międzynarodowego Komitetu Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego (TIC-ClH), który obradował w czerwcu 2003 r. w Niżnym Tagile pod Moskwą, „zainteresowanie publiczne dziedzictwem przemysłowym oraz wyraźne

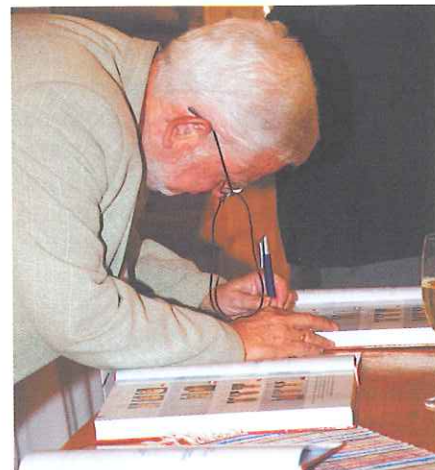
uznanie i docenianie wartości jest najpewniejszą drogą do jego zachowania”.

Jako osiągnięcia polskiej myśli inżynierskiej zostały opisane: skansen - muzeum przemysłu naftowego w Bóbrce, browar w Zwierzyńcu, zespół stopnia wodnego Kamienna Grodzka w Gdańsku, most Grunwaldzki we Wrocławiu, dworzec kolejowy w Białymstoku i muzeum produkcji zapalek w Częstochowie.

Słowacy tym razem zaprezentowali w swej części: port w Bratysławie - magazyn nr 7, przedsiębiorstwo miedziowe w Bańskiej Bystrzycy, linię kolejową Czerwona Skała - Margecany, wytopialnię Dolna Huta w Bańskiej Szczawnicy, automatyczny młyn NUPOD w Trnawie i kaskady Wagu Ladce-Koczkowce.

Czesi opisali: kolej północną cesarza Ferdynanda - część czeską, zabytki hutnictwa epoki feudalnej w Czechach, na Morawach i na Śląsku, elektrownię Haj pod Trzesztiną, kolejki linowe w Karlowych Warach, stare wodociągi miejskie i wieżę ciśnienia w Pilźnie oraz Żatec - miasto chmielu.

Natomiast Węgrzy przedstawili: zabytki techniki przemysłu gazowego i naftowego w Zala, Budapeszt, Kobanya. Browar Dreher, leśną kolejkę

w Miskolc Lillafured, historyczne wodociągi w Satoraljaiúhely, kolejkę zębatą na górę Szwabską w Budzie oraz most łańcuchowy Szechenyiego w Budapeszcie.

Publikację tę o objętości 408 stron formatu A-4 można polecić osobom nie tylko zawodowo związanym z budownictwem. Napisana jest bowiem bardzo przystępnym językiem, bogato ilustrowana kolorowymi fotografiami i ilustracjami i, co godne podkreślenia, podaje także informacje przydatne turystom, takie jak lokalizacja, dojazd i godziny zwiedzania.

Na zakończenie projektu „Zabytki techniki wyszehradzkiej czwórki” przewiduje się jeszcze opracowanie mapy zbiorczej wszystkich zabytków zamieszczonych w wydanych czterech tomach książki. Wydawcą tej mapy będą Czeska Izba oraz Czeski Związek Inżynierów Budownictwa (CKAIT i CSSI).

Wydawnictwo jest dostępne (w ograniczonym dostępie) w biurze Małopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Krakowie, w biurach Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa oraz Zarządu Głównego Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa w Warszawie.

ZYGMUNT RAWICKI

